Family Pathology, Counseling & Enrichment

2017. Vol. 3, N. 1 (5), 75-92

آسیب‌شناسی، مشاوره و غنی‌سازی خانواده

۱۳۹۶، ۳، ۱ (پیاپی ۵): ۹۲-۷۵

دریافت مقاله: ۲۱/۰۱/۱۳۹۶ پذیرش نهایی: ۲۷/۰۵/۱۳۹۶

اثربخشی زوج‌درمانی شناختی - سیستمی گاتمنی بر تعهد زناشویی زوجین شهر مشهد

The effectiveness of Gottman's cognitive systemic couple therapy on marital commitment of Mashhad' couples

سید محمد عبادی راد *

کلثوم کریمی نژاد **

Seyed Mohammad Ebadi Rad

Kolsoum Kariminejad

چکیده

حضور عناصری همچون تعهد زناشویی، بی‌آلایشی زناشویی و ارتباط زناشویی در کنار نبود عناصری مانند خشونت خانوادگی و خیانت در میان زوجین، از برجسته‌ترین عوامل تضمین‌کننده پیوند زناشویی سالم است. هدف پژوهش حاضر بررسی اثربخشی آموزش زوج‌درمانی شناختی - سیستمی گاتمنی بر تعهد زناشویی زوجین شهر مشهد بود. روش پژوهش نیمه آزمایشی با پیش‌آزمون - پس‌آزمون و گروه گواه است. جامعه آماری پژوهش دربرگیرنده همه زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر مشهد و نمونه پژوهش دربرگیرنده ۳۲ زوج بودند که به‌صورت در دسترس انتخاب شدند و از راه گمارش تصادفی در دو گروه آزمایش (۱۶ زن و شوهر) و گواه (۱۶ زن و شوهر) جایگزین شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از سیاهه تعهد زناشویی آدامز و جونز (۱۹۹۷) استفاده شد. متغیر مستقل، زوج‌درمانی به شیوه گاتمنی (شناختی-سیستمی) بود که در ۸ نشست ۲ ساعته (هفته‌ای یک نشست) به گروه آزمایش آموزش داده شد. داده‌ها با به‌کارگیری آزمون t گروه‌های مستقل و روش تحلیل کوواریانس تحلیل شد. برآیـــــــندها نشان می‌دهد که زوج‌درمانی شناختی- سیستمی گاتمنی با توجه به آماره به دست آماده (F=۶/۴) اثربخشی معنی‌داری (P<۰/۰۵) بر تعهد زناشویی داشته و مایه افزایش تعهد در زوجین می‌گردد. زوج‌درمانی شناختی - سیستمی گاتمنی به شیوه غیرمستقیم و از راه بهبود کارکرد زوجین در باورهای ارتباطی بر تعهد زناشویی و بهبود تعهد اثرگذار است.

واژگان کلیدی: *زوج‌درمانی، گاتمن، شناختی، سیستمی، تعهد زناشویی*

Abstract

The presence of the elements such as marital commitment, marital intimacy and marital relationships alongside the absence of the elements such as family violence and infidelity among the couples, are from the most important factors garanting the healthy marriage. The purpose of the current study was to investigation of the effectiveness of the Gottman' couple therapy (cognitive-systemic) on marital commitment of Mashhad's couples. The research method was quasi experimental with pretest-posttest and control group. The statistical population of the study consisted of all couples referring to counseling centers of Mashhad and the study sample consisted of 32 couples that were selected through convenient sampling and were assigned randomly to experimental (16 couples) and control (16 couples) groups. To gather the data the Adams and Jones's marital commitment inventory (1997) was used. The independent variable was Gottman' couple therapy (cognitive-systemic) that was trained to Experimental group in 8 sessions of 2 hours (each week one session). The data were analyzed using independent T-tests groups and covariance analysis method. The results indicated that the Gottman' (cognitive-systemic) couple therapy had a significant effectiveness on marital commitment ($p < 0.05$) according to the obtained statistics ($F = 6.4$) and led to increasing the commitment in couples. The effectiveness of Gottman' couple therapy on marital commitment and improving the commitment was in indirect way and through improving the couples' functions in communication believes.

Key words:*: couple therapy, Gottman, cognitive, systemic, marital commitment*

* . کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه شهید بهشتی تهران، ایران

. **نویسنده مسئول دانشجوی دکترای مشاوره خانواده دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران kolsoumkariminejad@gmail.com

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.24234869.1396.3.1.2.5]

مقدمه

پیوند زناشویی یکی از برجسته‌ترین رخدادهای زندگی هر انسان است و در زندگی بیشتر مردم نقشی برجسته و محوری ایفا می‌کند. این پیوند به‌عنوان نخستین تعهد عاطفی و حقوقی هنگامی به‌عنوان والاترین آیین اجتماعی شناخته شود در ارضای نیازهای عاطفی و ایمنی افراد کارساز می‌گردد. تعهد زناشویی از برجسته‌ترین عوامل تضمین‌کننده پیوند زناشویی سالم است. پیوند زناشویی موفق دارای سه مؤلفه تعهد زناشویی، جاذبه و تفاهم است که از میان آن‌ها تعهد زناشویی برجسته‌ترین عامل پیش‌بینی کننده پیوند زناشویی است. تعهد زناشویی و پایبندی به پیمانی که زن و شوهر می‌بندند، با توجه به تأثیری که بر دوام رابطه زناشویی دارد، یک سازوکار دوام بخش و کارآمد شناخته می‌شود که ضمانت کننده پیوندی بادوام و مطمئن است؛ از تعهد زناشویی به‌عنوان دومین عامل حفظ‌کننده رابطه زناشویی یادشده است (هادی، اسکندری، سهرابی، معتمدی و فرخی، ۱۳۹۵؛ شروود، ۲۰۰۸؛ زارعی و حسینقلی، ۱۳۹۳؛ میچر، ۲۰۱۳؛ مؤمنی، کاوسی و امانی، ۱۳۹۴). این سازه توانسته است توجه پژوهشگران زیادی را در چند دهه اخیر معطوف به خود ساخته و به یکی از برجسته‌ترین پُرسمان‌ها در گستره پژوهش‌های خانواده و پیوند زناشویی تبدیل شود. اهمیت نقش تعهد زناشویی در زندگی مشترک زوجین باعث شده پژوهش‌هایی که در این گستره صورت گرفته‌اند در سالیان اخیر به‌طور هنگفتی افزایش یابد. برآیندهای این پژوهش‌ها، تعهد زناشویی را به‌عنوان سازه‌ای تأثیرگذار در نگهداری و ماندگاری زندگی زناشویی تعریف کرده‌اند. واژۀ تعهد زناشویی به معنای تصمیمی خردمندانه است که لازمه آن پایبندی هر یک از زن و شوهر به اعمال و مناسک ویژه است و درعین‌حال، حالتی دال بر وابستگی عاطفی و خردمندانه بر آرمانی شایسته است. تعهد زناشویی حدی است که در آن افراد دیدگاه بلند مدتی روی ازدواجشان دارند و برای رابطه‌شان فداکاری می‌کنند، برای حفظ و تقویت همبستگی پیوندشان گام برداشته و حتی در زمان‌هایی که رابطه آن‌ها پاداش‌دهنده نیست با همسرشان می‌مانند (مؤمنی و همکاران، ۱۳۹۴؛ رضایی، احمدی، اعتمادی و رضایی حسین‌آبادی، ۱۳۹۱؛ گود، ۲۰۰۰؛ قنبری هاشم‌آبادی، حاتمی ورزنه، اسمعیلی و فرحبخش، ۱۳۹۰).

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.24234869.1396.3.1.2.5]

دین و اسپاینر[1]، به‌عنوان نخستین پژوهشگران گستره تعهد زناشویی، در پژوهش خود به این برآیند رسیدند که تعهد به‌طور فزاینده‌ای با هماهنگی زناشویی ارتباط دارد. آن‌ها باور دارند که زیر پا گذاشتن تعهد و پیمان زناشویی، منجر به افزایش احتمال خیانت زناشویی خواهد شد که روابط زناشویی را به‌شدت تحت تأثیر قرار می‌دهد (هادی و همکاران، ۱۳۹۵). آریاگا و آگنیو (۲۰۰۱) تعهد زناشویی را به معنای گرایش زن و شوهر برای پاسداری همیشگی پیوند زناشویی و وفادار ماندن به همسر و خانواده تعریف کرده‌اند و مؤلفه‌های گوناگونی ازجمله رفتاری، شناختی و عاطفی برای آن برشمردند (دی انجلیس[2]،۱۹۹۲). آدام و جونز[3] تعهد زناشویی را بر پایه سه بنیاد رضایت زناشویی، احساس وظیفه برای ادامه دادن به رابطه و ترس از پیامدهای ناگوار به پایان بردن پیوند زناشویی دانسته‌اند (موسکو، ۲۰۰۹). بر همین اساس جانسون (۱۹۸۵) در الگویی که برای تعهد زناشویی ارائه می‌کند، تعهد زناشویی را به سه گونه مستقل تعهد شخصی، تعهد اخلاقی و تعهد ساختاری تقسیم کرده است. تعهد شخصی به معنای علاقه و گرایش برای ماندگاری رابطه زناشویی بوده و بر پایه جاذبه و رضایت زناشویی است که خود تحت تأثیر سه مؤلفه قرار دارد: ۱. جذابیت همسر، ۲. جذابیت رابطه زناشویی، ۲. هویت زناشویی. تعهد اخلاقی به ارزش‌ها و اصول اخلاقی فرد اشاره داشته و عنوان می‌کند که فرد می‌تواند بر پایه باورهایش در رابطه با پیوند زناشویی به آن ادامه دهد یا اینکه به آن پایان دهد. تعهد ساختاری که در بسیاری از الگوهای نظری با نام سویه اجبار آور تعهد زناشویی شناخته می‌شود، به بازدارندگان و محدودیت‌هایی اشاره دارد که در ترک رابطه زناشویی و احساس اجبار به ماندگاری آن رابطه تأثیرگذار هستند (رضایی و همکاران، ۱۳۹۱). استرنبرگ نیز تعهد زناشویی را به‌عنوان یکی از عناصر اصلی عشق تعریف کرده‌اند و آن را به‌عنوان یک بعد جدا موردمطالعه قرار داده‌اند (میر محمدصادقی، ۱۳۸۴).

موسکو ۲۰۰۹، نشان داد که همبستگی بالایی میان تعهد زناشویی و رضایت زناشویی وجود دارد. دین و اسپاینر (۲۰۰۵) عنوان داشتند که تعهد زناشویی منجر به استواری بیشتر رابطه زناشویی

1. Dean and Spanier
2. De Angelis
3. Adams & Jones

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.24234869.1396.3.1.2.5]

گشته و از راه تأثیر بر انعطاف‌پذیری زوجین، آرامش و ایمنی روانی آن‌ها را برآورده می‌کند (شاه سیاه، بهرامی و محبی، ۱۳۸۸). پژوهش‌های دیگر نشان‌گر تأثیر تعهد زناشویی پایین بر رفتارهای دوسوگرایانه زوجین در پیوند زناشویی و ارتباط‌های دیگر خارج از رابطه زناشویی است (دی انجلیس،۱۹۹۲). همچنین پژوهش‌ها نشان داده است که تعهد زناشویی بالا با ابراز عشق بالا (کلمنتس و اسونسون، ۲۰۰۰)، تعارض زناشویی پایین (اسکانزونی و آرنت[1]، ۱۹۸۷) و خیانت کمتر ارتباط دارد (مؤمنی و همکاران، ۱۳۹۴).

افزایش روزافزون اهمیت تعهد زناشویی و تأثیر آن‌ها بر مشکلات، نارضایتی و ناسازگاری زناشویی و در پی آن افزایش آمار جدایی و پیامدهای سوء آن در طی سال‌های اخیر اهمیت پرداختن به مسئله تعهد زناشویی را برجسته ساخته است. این مسئله مایه شکل‌گیری الگوهای درمانی فراوانی شده است. هدف کلی این درمان‌ها، ارائه گونه‌ای خدمات روان‌شناختی برای زوج‌هاست که به شناسایی موانع و مشکلات میان فردی می‌پردازد و شیوه فراخور حل مسئله و الگوی رفتاری شایسته را آموزش می‌دهد، به‌طوری‌که به شکل‌گیری روابط سازنده منجر می‌شود و احساس رضایت از زندگی مشترک را افزایش می‌دهد، بااین‌حال، بیشتر درمان‌ها تنها به یکی از این دو مهم می‌پردازند. باوجود شکل‌گیری درمان‌های گوناگون، به نظر می‌رسد که در حال حاضر بهترین کنش شناسایی درمان‌هایی باشد که بیشترین تأثیر را بر این عوامل می‌گذارند (اورکی، جمالی، فرج الهی و فیروز جایی، ۱۳۹۱). در این میان روش درمانی تلفیقی شناختی - سیستمی گاتمنی در هر دو مورد (ارائه خدمات روان‌شناختی و آموزش الگوی رفتاری مناسب) کاربرد داشته و ناظر بر هر دو موضوع است. درمان تلفیقی به شیوه گاتمن به افراد کمک می‌کند تا افکار، ادراک و رفتارهای زوج‌ها را تغییر دهد. درمان تلفیقی به شیوه گاتمن درمانگر را قادر می‌سازد تا زوج‌ها را به‌منظور بهبود و رشد روابطشان آموزش دهد. این نوع درمان، درمانگران را در استفاده از رویکردها، ابزارها و فن‌های گوناگون به‌منظور تغییر سیستم و تسهیل دگرگونی‌های درون روانی فردی و فهم این مسئله که تغییرات در سطح رفتاری چگونه اتفاق می‌افتد، انعطاف‌پذیر می‌سازد. درمان تلفیقی به شیوه گاتمن به دلیل استفاده از نظریه‌های غنی برای گسترش رشد تمامی کارکردها، تفکر و رفتار

1 .Arnet & Askanzvny

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.24234869.1396.3.1.2.5]

زوجین، استراتژی درمانی مؤثری هست. واضع این رویکرد چندگانه گاتمن[1] (۲۰۰۲) است که بر پایه سال‌ها تحقیق قرار دارد. رویکرد او پایه‌های اساسی مدل رفتاری را با تمرکز بر شروع و فن‌های بازسازی ارتباط به کار می‌برد (هاروی[2]،۲۰۰۵). از همین رو پژوهش حاضر درصدد دستیابی به جواب سؤال زیر است.

آیا شرکت در زوج‌درمانی شناختی سیستمی به شیوه گاتمن بر تعهد زناشویی تاثیر دارد یا نه؟

روش

پژوهش حاضر از نوع نیمه آزمایشی با پیش‌آزمون و پس‌آزمون و گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش حاضر، زوج‌های شهر مشهد بودند که از میان آن‌ها و با به‌کارگیری روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۲ زوج برای شرکت در پژوهش انتخاب شدند و از راه گمارش تصادفی در دو گروه آزمایش (۱۶ زن و شوهر) و گواه (۱۶ زن و شوهر) جایگزین شدند. ملاک ورود و خروج این پژوهش دربرگیرنده موارد زیر بودند: ملاک ورود شامل شرکت همه زوجین ۲۰ تا ۵۵ ساله ساکن شهر مشهد که فاقد اختلالات روان‌پزشکی بوده، توانایی خواندن و نوشتن داشته و رضایت آگاهانه جهت شرکت در پژوهش را داشتند. ملاک‌های خروج شامل شرکت زوجینی که تحت درمان جهت اختلالات روان‌پزشکی نباشند، عدم رضایت شرکت در پژوهش، عدم تأهل (مطلقه یا بیوه) یا درگیر جدایی بودن و عدم سکونت در شهر مشهد بود.

ابزار

سیاهه تعهد زناشویی[3]. این سیاهه تراز پایبندی افراد به همسر و پیوند زناشویی‌شان و ابعاد آن را اندازه‌گیری می‌کند. این آزمون به دست آدامز و جونز (۱۹۹۷) برای مقاصد پژوهشی آماده و تدوین‌شده و سه بعد تعهد زناشویی را اندازه‌گیری می‌کند که عبارت‌اند از: تعهد شخصی، تعهد

1. Gottman
2. Harvey
3. dimensions of commitment inventory

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.24234869.1396.3.1.2.5]

اخلاقی و تعهد ساختاری (عباسی مولید، ۱۳۹۰). سیاهه دارای ۴۵ ماده و سه مؤلفه است. هر ماده آزمون دارای یک سنجه ۵ درجه‌ای؛ کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم و کاملاً موافقم است که به هر گزینه نمره‌ای میان ۱ تا ۵ تعلق می‌گیرد. به گزینه کاملاً موافقم نمره ۵ و به گزینه کاملاً مخالفم نمره ۱ داده می‌شود. بیشتر ماده‌های سیاهه به‌صورت مستقیم نمره‌گذاری می‌شود و عده‌ای به‌صورت وارونه نمره‌گذاری می‌گردد. دامنه کلی نمرات افراد میان ۱ تا ۱۲۷ نمره است و نمره بالاتر در این آزمون، بالا بودن تعهد کلی زوجین را نشان می‌دهد (عباسی مولید، ۱۳۹۰). آدامز و جونز (۱۹۹۷) در ۶ پژوهش مختلف به‌منظور به دست آوردن پایایی و روایی پرسشنامه، آن را روی ۴۱۷ نفر متأهل، ۳۴۷ نفر مجرد و ۴۶ نفر جداشده اجرا کردند. در این پژوهش‌ها همبستگی هر ماده با نمره کل آزمون بالا و معنی‌دار بود و به‌طورکلی ابعاد این پرسشنامه از بیشترین حمایت تجربی و نظری برخوردار بود. آدامز و جونز (۱۹۹۷) تراز پایایی هر یک از مؤلفه‌های این آزمون را بر روی نمونه یادشده به این شرح به دست آوردند: تعهد شخصی ۹۱٪، تعهد اخلاقی ۸۹٪، تعهد ساختاری ۸۶٪. همچنین در اعتبار یابی این آزمون در ایران، پژوهشی به دست شاه سیاه و همکاران (۱۳۸۸) صورت گرفت. در این پژوهش روایی محتوای این سیاهه به دست استادان مشاوره دانشگاه اصفهان تائید شد و آلفای کرانباخ ۸۵٪ برای آن به دست آمد. نرخ باز آزمایی این آزمون نیز ۸۶٪ به دست آمد. آلفای کرانباخ مؤلفه‌های این آزمون نیز به‌قرار زیر به دست آمد: تعهد شخصی ۷۹٪، تعهد اخلاقی ۸۲٪، تعهد ساختاری ۸۴٪ (شاه سیاه و همکاران، ۱۳۸۸). در پژوهش حاضر نیز آلفای کرانباخ سیاهه مذکور برابر بود با ۸۳٪؛ تعهد شخصی ۸۰٪، تعهد اخلاقی ۷۹٪ و تعهد ساختاری هم ۷۸٪ است.

روش اجرا

در پژوهش حاضر، پژوهشگر برای اجرای مداخله و جمع‌آوری داده‌ها موردنیاز، نخست از میان مناطق هفتگانه شهر مشهد به‌صورت خوشه‌ای - تصادفی دو منطقه و از میان این مناطق تعداد چهار مرکز مشاوره را به‌عنوان مراکز مشاوره هدف انتخاب کرد. در ادامه و پس از هماهنگی و کسب رضایت از مسئول مراکز مشاوره، با نصب آگهی از زوجین علاقه‌مند برای شرکت در پژوهش

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.24234869.1396.3.1.2.5]

دعوت به عمل آمد. بعدازآن از میان زوجین داوطلب به شرکت در پژوهش حاضر تعداد ۶۴ زن و شوهر انتخاب و به دو گروه گواه (۱۶ زوج) و آزمایش (۱۶ زوج) تقسیم شدند. معیارهای ورود آزمودنی‌ها به پژوهش حاضر متأهل بودن، رضایت آگاهانه از شرکت در پژوهش، عدم ترک گروه گواه یا آزمایش در هنگام پژوهش و سرانجام دقت در تکمیل پرسشنامه‌های پژوهش و معیار خروج آزمودنی‌ها نیز عدم رضایت از حضور در پژوهش، ترک گروه آزمایش یا گواه در هنگام پژوهش و یا ارائه ناقص اطلاعات در هر گام از اجرای پژوهش بود. پس از هماهنگی‌های لازم، نمونه‌گیری و تعیین اندازه نمونه، آزمونگر برای ترغیب و آگاهی‌رسانی به آزمودنی‌ها، هدف از اجرای پژوهش را برای آن‌ها توضیح داد و به آن‌ها گفته شد که نتیجه‌گیری دقیق مستلزم پاسخ‌های درست و صادقانه آن‌ها است. به‌منظور کاستن حالات دفاعی، به آزمودنی‌ها گفته شد که نوشتن نام و نام خانوادگی بایسته نیست ولی کادر شناسه‌های جمعیت شناختی در بخش بالای سیاهه باید تکمیل گردد. پس از روشن‌سازی دستور کار آزمون، پرسشنامه تعهد زناشویی در گام پیش‌آزمون میان زوجین پخش شدند، به‌علاوه هیچ‌گونه محدودیت زمانی اعمال نشد. در این پژوهش گروه آزمایشی تحت درمان شناختی - سیستمی گاتمنی گرفت و در همین هنگام گروه گواه در فهرست انتظار باقی ماند (به دلیل پیشگیری از تداخل عمل آزمایشی با اعمال واکنشی برآمده از آگاهی حضور در گروه گواه و آزمایش)، درحالی‌که هر دو گروه به پیش‌آزمون و پس‌آزمون یکسان پاسخ دادند. لازم به ذکر است که در پژوهش حاضر هر یک از زوجین تنها به یک پرسشنامه پاسخ دادند. پس از جمع‌آوری داده‌ها، شماری از ابزارهای مخدوش از پژوهش حذف شد و داده‌های برگرفته از ۳۲ زوج که ۱۶ زن و شوهر از آن گروه آزمایش و ۱۶ زن و شوهر از آن گروه گواه بودند برای تحلیل آماری انتخاب گردید. پس از جمع‌آوری داده‌ها، برای تحلیل داده از آزمون تحلیل کوواریانس استفاده شد.

یافته‌ها

داده یافته‌های توصیفی پژوهش حاضر در جدول شماره (۱) ذکرشده است.

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.24234869.1396.3.1.2.5]

جدول شماره ۱. اطلاعات جمعیت شناختی مربوط به سن آزمودنی‌ها

جنسیت	گروه گواه				گروه آزمایش			
	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف استاندارد	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف استاندارد
مرد	۳۶	۴۹	۴۱.۶۲	۵.۰۴	۳۴	۵۱	۴۰.۵	۶.۷۴
زن	۳۲	۴۰	۳۷	۳.۰۷	۳۰	۴۲	۳۶.۱۲	۴.۴۵

جدول (۱) نشان می‌دهد که گروه‌های گواه و آزمایش همگنی نسبی ازنظر پراکندی سنی دارند.

جدول شماره ۲. اطلاعات جمعیت شناختی آزمودنی‌ها

متغیر		درصد	تعداد	درصد تجمعی	متغیر		درصد	تعداد	درصد تجمعی
جنسیت	مرد	٪۵۰	۱۶	٪۵۰	شغل	آزاد	٪۶۸.۸	۲۲	٪۶۸.۸
	زن	٪۵۰	۱۶	٪۱۰۰		کارمند	٪۳۱.۳	۱۰	٪۱۰۰
دانش‌آموختگی	زیر دیپلم	٪۹.۴	۳	٪۹.۴	دانش‌آموختگی همسر	زیر دیپلم	٪۱۲.۵	۴	٪۱۲.۵
	دیپلم	٪۲۱.۹	۷	٪۳۱.۳		دیپلم	٪۲۱.۹	۷	٪۳۴.۴
	فوق‌دیپلم	٪۱۲.۵	۴	٪۴۳.۸		فوق‌دیپلم	٪۱۲.۵	۴	٪۴۶.۹
	کارشناسی	٪۴۳.۸	۱۴	٪۸۷.۵		کارشناسی	٪۴۳.۸	۱۴	٪۹۰.۶
	فوق‌لیسانس	٪۹.۴	۳	٪۹۶.۹		فوق‌لیسانس	٪۶.۳	۲	٪۹۶.۹
	دکتری	٪۳.۱	۱	٪۱۰۰		دکتری	٪۳.۱	۱	٪۱۰۰

جدول شماره (۲) نشان می‌دهد که بیشترین مدرک تحصیلی در میان آزمودنی‌ها کارشناسی و کمترین مدرک تحصیلی دکتری تخصصی است. همچنین بیشتر آزمودنی‌های حاضر در این پژوهش دارای شغل آزاد بودند.

جدول ۳. آماره‌های توصیفی مربوط به نمرات تعهد زناشویی

آزمون	تعداد	حداقل نمره	حداکثر نمره	میانگین	انحراف استاندارد
پیش‌آزمون	۳۲	۸۹	۱۳۴	۱۱۷/۳	۱۰/۳
پس‌آزمون	۳۲	۱۰۲	۱۴۲	۱۲۳/۲	۸/۱

جدول (۳) نشانگر اماره‌های توصیفی مربوط به نمره آزمودنی‌ها در متغیر تعهد زناشویی هست. در این جدول اطلاعات مربوط به حداقل و حداکثر نمره آزمودنی‌های در پیش‌آزمون و پس‌آزمون تعهد زناشویی به همراه میانگین و انحراف استاندارد نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون ذکرشده است.

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.24234869.1396.3.1.2.5]

در این پژوهش برای بررسی همگنی واریانس‌های گروه‌های آزمایش و گواه، از آزمون لوین استفاده‌شده است.

جدول ٤. برآیندهای آزمون لوین برای بررسی همگنی واریانس‌ها

متغیر	آزمون	آماره لوین	درجه آزادی ۱	درجه آزادی ۲	سطح معنی‌داری
تعهد زناشویی	پیش‌آزمون	۱/۰۵	۱	۳۰	۰/۳
	پس‌آزمون	۰/۳	۱	۳۰	۰/۵

جدول (۴) نشانگر نتایج آزمون لوین است. معمولاً چنانچه سطح معنی‌داری در این آزمون بیشتر ۰/۵ باشد، می‌توان گفت که واریانس‌های دو گروه گواه و آزمایش تفاوت معنی‌داری نداشته و فرض یکسانی واریانس‌ها برقرار است. افزون بر این آزمون کولموگروف –اسمیرنوف، برای بررسی بهنجار بودن توزیع نمرات استفاده‌شده است.

جدول ٥. برآیندهای آزمون کولموگروف - اسمیرنوف برای بررسی بهنجار بودن توزیع نمرات تعهد زناشویی

متغیر		(پیش‌آزمون)	(پس‌آزمون)
تعهد زناشویی	کولموگروف – اسمیرنوف	۰/۷۲	۰/۶
	معنی‌داری	۰/۷۸	۰/۵

جدول (۵) نشانگر نتایج آزمون کولموگروف - اسمیرنوف است. در این آزمون فرض صفر، پیروی داده‌ها از توزیع بهنجار است. با توجه به آماره به‌دست‌آمده و سطح معنی‌داری (۰/۶ در پیش‌آزمون و ۰/۵ در پس‌آزمون)، می‌توان ادعا کرد که توزیع نمرات تعهد زناشویی در پیش‌آزمون و پس‌آزمون از توزیع بهنجار پیروی کرده است. همچنین در این پژوهش برای بررسی همگنی گروه‌های گواه و آزمایش ازنظر نمره تعهد زناشویی از آزمون T نمونه‌های مستقل (با فرض همسانی واریانس‌ها و بهنجار بودن توزیع متغیر تعهد زناشویی) استفاده‌شده است.

جدول ٦. برآیندهای آزمون t برای بررسی همگنی نمرات تعهد زناشویی در پیش‌آزمون

	F	سطح معنی‌داری	T	درجه آزادی	سطح معنی‌داری	تفاوت میانگین	میانگین گواه	میانگین آزمایش
تعهد زناشویی	۱/۰۵	۰/۳۱	۰/۹۵	۳۰	۰/۳	۳/۵	۱۱۹/۱	۱۱۵/۶

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.24234869.1396.3.1.2.5]

جدول (۶) نشانگر نتایج آزمون T برای بررسی همگنی نمرات تعهد زناشویی در پیش‌آزمون است. با توجه به سطح معنی‌داری به‌دست‌آمده (۰/۷)، فرض صفر مربوط به این آزمون که بیان می‌کند گروه آزمایش و گواه ازنظر نمره تعهد زناشویی در پیش‌آزمون همگن بوده و تفاوت معنی‌داری با یکدیگر ندارند تائید می‌شود؛ بنابراین تفاوت نمرات در پس‌آزمون را می‌توان به تأثیرات مداخله اصلی نسبت داد. برای آزمون فرضیه اثربخشی زوج‌درمانی گاتمنی (شناختی - ساختاری) بر تعهد زناشویی زوجین در این پژوهش پس از بررسی‌های مقدماتی برای اطمینان از رعایت مفروضه‌های مربوط به توزیع بهنجار، همگنی واریانس و همگنی شیب رگرسیون، از آزمون تحلیل کوواریانس استفاده‌شده است.

جدول ۷. برآیندهای آزمون تحلیل کوواریانس روی نمرات تعهد زناشویی (پیش‌آزمون- پس‌آزمون) زوجین گروه گواه و آزمایش

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی‌داری
ثابت	۴۹۱/۷	۱	۴۹۱/۷	۲۲/۸	۰/۰۱
پیش‌آزمون	۱۳۸۸/۷	۱	۱۳۸۸/۷	۶۴/۵	۰/۰۱
گروه	۱۳۹/۵	۱	۱۳۹/۵	۶/۴	۰/۰۱
خطا	۶۲۳/۶	۲۹	۲۱/۵		
کل	۴۸۸۳۷۸	۳۲			

جدول (۷) نشانگر نتایج تحلیل کوواریانس است. نتایج این جدول نشان می‌دهد که پس از تعدیل اثر متغیر همپراش (پیش‌آزمون)، نمرات پس‌آزمون گروه آزمایش به شکل معنی‌داری نسبت به گروه گواه تغییر داشته است. به‌بیان‌دیگر می‌توان گفت زوج‌درمانی به شیوه گاتمن، تعهد زناشویی را افزایش داده است.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی زوج‌درمانی شناختی - سیستمی گاتمنی بر تعهد زناشویی زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر مشهد انجام شد. برآیندهای این پژوهش نشان‌گر آن بود که زوج‌درمانی گاتمنی می‌تواند مایه افزایش معنی‌دار نمرات تعهد زناشویی زوجین گروه آزمایش در هم سنجی با زوجین گروه گواه گردد. برآیندهای این پژوهش به اثربخشی زوج‌درمانی گاتمنی

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.24234869.1396.3.1.2.5]

بر تعهد زناشویی و از این طریق روابط زناشویی تأکید می‌کند. با توجه به اینکه زمان زیادی از معرفی زوج‌درمانی گاتمنی نگذشته است، پژوهش‌هایی که در زمینه زوج‌درمانی گاتمنی صورت گرفته است بسیار اندک است. همین تعداد پژوهش اندک هم معمولاً به بررسی اثربخشی این روش درمان زناشویی بر روابط زناشویی و سازه‌هایی مانند الگوهای ارتباطی، باورهای غیرمنطقی (محرومی، ۱۳۹۲)، جدایی عاطفی و روابط گفتاری و غیر گفتاری و همچنین تحریف‌های شناختی (رجایی، ۱۳۹۴) و تعارضات زناشویی (کریمی و کاکا برایی، ۱۳۹۵)، رضایت جنسی، بخشودگی، شادکامی و طرح‌واره‌های ناسازگار اولی (عیسی زاده، ۱۳۹۲)، رضایت زناشویی (بهرامی، ۱۳۸۹) پرداخته‌اند. برآیندهای تمام این پژوهش‌ها همسو با پژوهش حاضر حاکی از اثربخشی این روش درمانی برسازه‌های مرتبط با روابط زناشویی است. محرومی (۱۳۹۲) نشان داد زوج‌درمانی به شیوه گاتمنی می‌تواند تأثیر معنی‌داری بر الگوهای ارتباطی زوجین داشته، باورهای غیرمنطقی آن‌ها را کاهش دهد و از فراوانی تعارضات زناشویی بکاهد. همچنین رجایی (۱۳۹۴) برآیندهای پژوهش خود را این‌گونه روشن می‌سازد که زوج‌درمانی به شیوه گاتمنی می‌تواند مایه کاهش جدایی عاطفی در زوجین گردد. این پژوهشگر همچنین بیان داشت که این روش درمان زناشویی مایه بهبود روابط گفتاری و غیر گفتاری در میان زوجین و همچنین کاهش تحریف‌های شناختی زوجین می‌شود. کریمی و کاکا برایی (۱۳۹۵) در پژوهش خود نشان دادند که زوج‌درمانی گاتمنی می‌تواند کاهش معنی‌دار تعارض‌های زناشویی را به همراه داشته باشد و از این طریق رضایت زناشویی بیشتری را در پی داشته باشد. دیلمی، حسن، بابا و کدیر (۲۰۱۵) در پژوهشی به بررسی اثربخشی درمان با شیوه گاتمنی بر ساختارهای ارتباط زوجین پرداختند. برآیندهای این پژوهش نشان داد که درمان ارائه‌شده می‌تواند مایه بهبود مهارت‌های ارتباطی و کاهش مشکلات در رابطه زناشویی گردد. شائق بروجنی (۱۳۸۹) در پژوهشی که به بررسی نقش مداخله آموزشی روانی مهارت‌های زناشویی بر پایه مدل گاتمن بر ثبات تعاملات زناشویی و سبک ازدواج پرداخت، عنوان کرد که آموزش مهارت‌های زناشویی گاتمنی تأثیر معنی‌داری بر ثبات تعاملات زناشویی داشته، ثباتی که در پی افزایش تعهد ایجاد می‌شود (به نقل از علی پرست، ۱۳۹۵). برآیندهای این پژوهش همچنین با برآیندهای پژوهش

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.24234869.1396.3.1.2.5]

گاتمن و لوینسون[1] (۱۹۹۹؛ به نقل از علی پرست، ۱۳۹۵) همسو بود. گاتمن و لوینسون (۱۹۹۹) در پژوهش خود اثربخشی آموزش‌های مدل گاتمن بر جنبه‌های عاطفی و هیجانی تعاملات زناشویی بررسی کردند. برآیندهای این پژوهش حاکی از باثبات بودن تعاملات زناشویی در جنبه‌های متفاوت هیجانی، تعاملات عاطفی منفی و مثبت پس از چهار سال پیگیری بود.

باوجود تمام این پژوهش‌ها، شاید بتوان گفت که پژوهش‌های صورت گرفته بر روی سازه تعهد زناشویی با توجه به پیچیدگی مفهومی آن در داخل بسیار اندک بود و پژوهش‌های خارجی هم بیشتر به‌صورت رابطه‌ای بوده است؛ به‌عبارت‌دیگر، پژوهشی که مستقیم بر روی تعهد زناشویی و اثربخشی زوج‌درمانی گاتمنی بر آن صورت گرفته باشد پیدا نشد و تعداد اندک پژوهش‌هایی که به بررسی اثربخشی زوج‌درمانی گاتمنی پرداخته‌اند، بیشتر بر سازه‌هایی همچون بی‌آلایشی و تعارض تأکید کرده و سازه‌هایی همچون تعهد زناشویی را موردبررسی قرار نداده‌اند، بااین‌حال می‌توان انتظار داشت همان‌گونه که زوج‌درمانی گاتمنی به‌صورت معنی‌داری بر سازه‌های مربوط به روابط زناشویی ازجمله تعارضات، رضایت و دیگر سازه‌های روابط زناشویی اثرگذار بوده است، بر تعهد زناشویی هم تأثیر مثبت و اثربخشی داشته باشند. درواقع با توجه به اینکه رویکرد گاتمنی را تحت عنوان رویکرد تلفیقی شناختی - سیستمی شناخته‌شده است می‌توان انتظار داشت که بیشترین تأکید درمانگر در این رویکرد زوج‌درمانی به مسائل شناختی و روابط میان اعضای خانواده باشد؛ بنابراین می‌توان از طریق زوج‌درمانی گاتمنی و با حذف و تغییر شناخت‌ها ناسازگار و تقویت شناخت‌های تقویت‌کننده عوامل تأمین‌کننده تعهد زناشویی را بهبود بخشد. تغییر شناخت‌ها از طریق تأثیر در نگرش درباره پیوند زناشویی و نگرش نسبت به طلاق (علی پرست، ۱۳۹۵)، بهبود کیفیت روابط زناشویی (آماتو، ۲۰۰۴) و طرح‌واره‌های شخصیتی (شکلفورد و باس[2]، ۲۰۰۰؛ به نقل از علی پرست، ۱۳۹۵) باعث تقویت تعهد گردد، تعهدی که می‌تواند تضمین کنند روابط زناشویی باشد. همچنین زوج‌درمانی گاتمنی می‌تواند از بهبود کیفیت روابط زناشویی (محرمی، ۱۳۹۲) باعث افزایش تعهد زناشویی گردد چراکه میان دو متغیر کیفیت روابط زناشویی و تعهد زناشویی رابطه معنی‌داری وجود

1. Levinson
2. Shackelford & Buss

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.24234869.1396.3.1.2.5]

دارد (کلمنتس و اسوانسون، ۲۰۰۰). این روش درمانی همچنین با بهبود روابط کلامی (رجایی، ۱۳۹۴) می‌تواند باعث ابراز عشق و ابراز محبت بیشتر زوجین به یکدیگر گردد که این خود باعث افزایش تعهد زناشویی می‌شود (سلوشی و بریل، ۲۰۱۶). درنهایت می‌توان گفت که با توجه به پیچیدگی مفهومی تعهد زناشویی و تأثیرپذیری این متغیر از متغیرهای زیاد دیگر، اثربخشی زوج‌درمانی گاتمنی بر آن هرچند ازنظر آماری معنی‌دار بود، اما ازنظر عملکردی مبهم به نظر می‌رسد. از همین رو و با توجه به اهمیت سازه تعهد زناشویی پیشنهاد می‌گردد در پژوهش‌های بعدی، به مسیر این اثرگذاری توجه بیشتری گردد.

سپاسگزاری و قدردانی. در پایان از مراکز مشاوره سطح شهر مشهد که امکان دسترسی به زوجین را فراهم نمودند سپاسگزاری می‌کنیم. سپاس ویژه ما نثار زوجینی که علیرغم مشکلات و مشغله‌های فراوان با روی باز در این پژوهش شرکت نمودند.

منابع

اورکی، محمد؛ جمالی، چیمن؛ فرج الهی، مهران و فیروز جایی، علی. (۱۳۹۱). اثربخشی آموزش برنامه غنی‌سازی ارتباط بر میزان سازگاری زناشویی دانشجویان متأهل، *فصلنامه شناخت اجتماعی*، ۲: ۵۲ – ۶۱.

بهرامی، زهرا. (۱۳۸۹). *اثربخشی زوج‌درمانی مبتنی بر رویکرد گاتمن برافزایش رضایتمندی دانشجویان متأهل شهر مشهد.* پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی. دانشگاه علامه طباطبائی تهران

دی آنجلیس، باربارا. (۱۹۹۲). *آیا تو آن گمشده‌ام هستی؟* ترجمه هادی ابراهیمی. (۱۳۹۵). تهران: انتشارات نسل نواندیش. چاپ دوازدهم.

رجایی، آفرین. (۱۳۹۴). *بررسی اثربخشی زوج‌درمانی به روش گاتمن بر کاهش طلاق عاطفی، بهبود روابط کلامی- غیرکلامی و تحریف‌های شناختی بین فردی زوج‌های متعارض.* پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی. دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه فردوسی مشهد.

رضایی، جواد؛ احمدی، سید احمد؛ اعتمادی، عذرا و رضایی حسین‌آبادی، مریم. (۱۳۹۱). تأثیر آموزش زوج‌درمانی اسلام محور بر تعهد زناشویی زوجین. *روانشناسی و دین.* ۵ (۱). ۳۷-۶۰

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.24234869.1396.3.1.2.5]

زارعی، سلمان؛ حسینقلی، فاطمه. (۱۳۹۳) پیش‌بینی تعهد زناشویی بر پایه عواطف خودآگاه (شرم و گناه) و تمایزیافتگی خود در دانشجویان متأهل. دو *فصلنامه مشاوره و روان‌درمانی خانواده*، ۴ (۱)، ۱۰۳-۱۱۳

شاه سیاه، مرضیه؛ بهرامی، فاطمه؛ محبی، سیامک. (۱۳۸۸). بررسی رابطه رضایت جنسی و تعهد زناشویی زوجین شهرضا. *مجله علمی پژوهشی اصول بهداشت روانی*. (پیاپی ۴۳)، ۱۳۳-۱۳۸

عباسی مولید، حسین. (۱۳۹۰). رابطه تعهد زناشویی با ارزش‌های فرهنگی زوجین: مطالعه موردی استان خراسان جنوبی. *فصلنامه مطالعات انتظامی خراسان جنوبی*. پیش‌شماره ۱.

علی پرست، سید محمدصادق. (۱۳۹۵). *بررسی اثربخشی درمان به شیوه گاتمن بر انسجام خانواده، صمیمیت زناشویی و تعهد زناشویی زوجین شهر مشهد*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی. دانشکده علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات نیشابور

عیسی زاده، سودابه. (۱۳۹۲). *اثربخشی زوج‌درمانی سیستمی شاختی گاتمن بر رضایت جنسی، بخشودگی، شادکامی و طرح‌واره‌های ناسازگار زوجین*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور تهران

قنبری هاشم‌آبادی، بهرام علی؛ حاتمی ورزنه، ابوالفضل؛ اسمعیلی، معصومه؛ فرحبخش، کیومرث. (۱۳۹۰). رابطه بین سبک‌های فرزند پروری، دل‌بستگی و تعهد زناشویی در زنان متأهل دانشگاه علامه طباطبائی. *فصلنامه علمی پژوهشی جامعه‌شناسی زنان*. ۲ (۳)، ۳۹-۶۰

کریمی، لیدا و کاکا برایی، کیوان. (۱۳۹۵). اثربخشی زوج‌درمانی گاتمن در بهبود تعارضات زناشویی نابارور شهر کرمانشاه در سال ۱۳۹۴، *کنفرانس جهانی روانشناسی و علوم تربیتی، حقوق و علوم اجتماعی در آغاز هزاره سوم*، شیراز، پژوهش شرکت ایده بازار صنعت سبز

کریمیان، نادر؛ کریمی، یوسف؛ بهمنی، بهمن. (۱۳۹۰). بررسی رابطه ابعاد سلامت روان و احساس گناه با تعهد زناشویی افراد متأهل. *فصلنامه مشاوره و روان‌درمانی خانواده*. ۱ (۲)، ۲۴۳-۲۵۶

گود، نانسی. (۲۰۰۰). *زندگی با همسر کج مدار، راهنمای سازگاری زناشویی برای زنان*. مترجم فروزنده داور پناه. (۱۳۹۱). تهران: انتشارات رشد. چاپ سوم

محرومی، فائزه. (۱۳۹۲). *بررسی اثربخشی زوج‌درمانی به شیوه گاتمن بر الگوها و باورهای ارتباطی زوجین متعارض دانشجو*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مشاوره خانواده. دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه فردوسی مشهد.

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.24234869.1396.3.1.2.5]

مؤمنی، خدا مراد؛ کاوسی امید، سکینه؛ امانی، رزیتا. (۱۳۹۴) پیش‌بینی تعهد زناشویی بر اساس تمایزیافتگی خود، همبستگی و انطباق‌پذیری خانواده و صمیمیت زناشویی. *دو فصلنامه آسیب‌شناسی مشاوره و غنی‌سازی خانواده*. ۱ (۲)، ۴۶-۵۸

میر محمدصادقی، مهدی. (۱۳۸۴). *آموزش پیش از ازدواج*. تهران: سازمان بهزیستی

هادی، سعیده؛ اسکندری، حسین؛ سهرابی، فرامرز؛ معتمدی، عبدالله؛ فرخی، نورعلی. (۱۳۹۵). مدل ساختاری پیش‌بینی تعهد زناشویی بر اساس سبک‌های دل‌بستگی و متغیرهای میانجی خودکنترلی و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه. *فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی*. ۷ (۲۸)، ۳۳-۶۰.

هاروی، مایکل. (۲۰۰۵). *کتاب جامع زوج‌درمانی*. مترجمان احمدی، خدابخش، اخوی، زهرا و رحیمی، علی‌اکبر. (۱۳۹۵) تهران. انتشارات دانژه. چاپ سوم.

References

Adams, J. M., Jones, W. H. (1997). The conceptualization of marital commitment: an integrative analysis, *Journal of personality and social psychology*, 72(5), 1177.

Amato, P. O. (2004). Attuning marital interaction and commitment with survey data, *J Marriage Fam*, 23, 53-70

Arriaga, X.B. Agnew, C.R. (2001). Being committed: affective, cognitive and conative components of relationship commitment, *Personality and social psychology bulletin*, 27, 1190-1203.

Clements, R.; Swenson, C., H. (2000), Commitment to One's Spouse as a Predictor of Marital Quality among Older Couples, Current Psychology: Developmental _9 Learning _9 *Personality ~ Social* Summer, 2000, Vol. 19, No.2,110-119.

Deylami N, Hassan SA, Baba MB, Kadir RA. (2015). Effectiveness of Gottman's Psycho Educational Intervention on Constructive Communication among Married Women, *International Journal of Humanities and Social Science*, 5 (9) -97

Janson, M.P (1985). Commitment, cohesion, investment, barriers, alternatives and constraint: Why do people stay together when they really don't want do? *Proceeding of theory and research Methodology Workshop, National Council on Family Relation Annual Meeting*. Dallas, TX, 45-53.

Macher, S. (2013). Social interdependence in close relationships: The actor partner inter dependence˚ investment model (API-IM), *European Journal of Social Psychology*, 43, 84-96.

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.24234869.1396.3.1.2.5]

Mosko, J. (2009). *Commitment and attachment dimensions*, In partial fulfilment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy: Purdue University.

Rosen- Garandon, J. R. Myers, J. E. & Hattie, J. A. (2004). The relationship between mental characteristic, marital interaction processes and marital satisfaction, *Journal of Counselling & Development*, 82: 58- 68.

Sherwood, E. M. (2008). *Marital strength in Canadian military couples: A ground theory approach*. Unpublished doctoral dissertation, University of Calgary

Soloshi, a. l., Berryhill, M. B. (2016). Gender Differences: Emotional Distress as an Indirect Effect Between Family Cohesion and Adolescent Alcohol Use, *Journal of Child and Family Studies*, April 2016, Volume 25, Issue 4: 1269–1283

References (In Persian)

Abbasi Movalid, H. (2011). The relationship between marital commitment with couples cultural values: A case study of south Khorasan province, *The Quarterly Journal of Army Study of South Khorasan*, 1: 35-47.

Aliparast, S.M.S. (2016). *The study of the effectiveness of the treatment based on Gottman's approach on family cohesion, marital intimacy and marital commitment of Mashhad' couples.* The thesis submitted for M.A. degree of psychology. The Humanity Sciences faculty of Azad University, Neyshabour branch.

Bahrami, Z. (2010). *The effectiveness of the couple therapy based on Gottman approach on the increasing of marital satisfaction of married student of Mashhad city*. The thesis submitted for M.A. in the faculty of educational Sciences and Psychology of Allame Tabatabaei University of Tehran.

De Angelis, B. *Are You the One for Me?* (1992). translated by Ebrahimi, H. (2016). Thehran: Nasle Noandish Publication, 12th publication.

Eisazaheh, S. (2013). *The effectiveness of the Gottman' Cognitive Systemic Couple Therapy on couples' sexual satisfaction, forgiveness, happiness and maladjusted schemas*, The thesis submitted for M.A. degree, The Humanity Sciences faculty, Payamnour University.

Ghanbari Hashemabadi, B., Hatamivarzane, A., Esmaeili, M. & Farahbakhsh, K. (2011). The relationship among parenting style, attachment and marital commitment in married women of Allame Tabatabaei University. *The Journal of Women Sociology*, 2(3). pp: 39-60.

Good, N. *How to love a difficult man*, The instruction for marital adjustment for women (2000). Davarpanah, F. (2012). Tehran, Roshd Publication, Third publication.

Hadi, S., Eskandari, H., Sohrabi, F., Motamedi, A. & Farokhi, N. (2016). The structural model of prediction of the marital commitment based on

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.24234869.1396.3.1.2.5]

attachment styles and mediating variables of self-control and primitive misadjusting schemas, T*he Quarterly Journal of the Culture of Counselling and Psychotherapy*, 7(28): 33-60.

Harvy, M. *The comprehensive book of couple therapy*. (2005). Ahmadi, Kh., Akhavi, Z. & Rahimi, A. (2016). Thehran, Danjeh Publication, Third publication.

Karimi, L. & Kakabaraei, K. (2016). The effectiveness of the Gottman' couple therapy in the improvement of the infertile couples of Kermanshah in 2015, *The international Conference of Psychology and Educational, Law and Social Sciences in the beginning of the third thousand years. Shiraz*.

Karimian, N. Karimi, Y. Bahmani, B. (2011). The study of the relationship of the mental health dimensions and guilty feeling with marital commitment of married people, *The Quarterly Journal of the family Psychotherapy and counselling*, 1 (2). 243- 256.

Mahroumi, F. (2013). *The investigation of the effectiveness of couple therapy based on Gottman approach on the relational patterns and beliefs of the students with conflictual couples,* The thesis submitted for M.A. degree for family counselling. The faculty of Educational Sciences and Psychology, The Ferdowsi University of Mashhad.

Mir Mohammad Sadeghi, M. *(2005). The premarital education*. Tehran, Welfare organization Publication.

Momeni, Kh., Kavousi Omid, S. & Amani, R. (2015). The prediction of marital commitment based on self-differentiation, family cohesion and adjustment, *The Quarterly Journal of Family Psychopathology Counselling and Enrichment*, 1(2): 46- 58.

Oraki M., Jamali, Ch., Farajolahi, M. & Firouzrajaei, A. (2012). The effectiveness of the relationship enrichment training on the marital adjustment of married students, T*he Quarterly Journal of Social Cognition*, 2: 61-52.

Rajaei, A. (2015). *The investigation of the effectiveness of the couple therapy based on Gottman' s approach on emotional divorce, the improvement of verbal and non-verbal relationship and interpersonal cognition distortions of conflictual couples.* The thesis submitted for M.A. degree in clinical psychology, The faculty of Educational Sciences and Psychology of Ferdowsi University.

Rezaei J., Ahmadi S.A., Etemadi, O. & Rezaei Hossein Abadi, M. (2011). The effect of the Islam-cantered couple therapy on couples' marital commitment, *Journal of Religion and Psychology*, 5 (1): 37-60.

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.24234869.1396.3.1.2.5]

Shahsiah, M., Bahrami, F. & Mohebi, S. (2009). The investigation of the relationship between sexual satisfaction and marital commitment of couples of Shahreza, *The Journal of Mental Health Fundamentals*, 43: 133-138.

Zarei, S. & Hosseingholi, F. (2014). The prediction of the marital commitment based on conscious affections (shame and guilt) and self-differentiation in married students, *The Quarterly Journal of family psychotherapy and counselling*, 4(1). pp: 103-113.

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.24234869.1396.3.1.2.5]

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.24234869.1396.3.1.2.5]